

નાપા - નડિયાદ - પાદરા દિશાવાળ સમાજનું અગ્રણી મુખપત્ર

ગુજરાતનો સમૃદ્ધ વૈશ્વિક ઉચ્ચ જ્ઞાતિનો સનાતન પરિવાર

સદ્ગુણ જયતે

ત્રિમાસિક
સનાતન સદ્કર્મ સંસ્કાર સાહસ સમજુતી સંબંધ

Editor: KAUSHAL JAYANTILAL SHAH

Mobile : 88668 83883

SADGUN JAYATE

(QUARTERLY)

Yr: 05 • Iss. : 03 • Cont. Issue: 19 • October 25, 2026 • Page: 08 • Price : Rs. 5-00 • Annual Sub. : Rs.20/-

Off. : Shree Shakti Management, Lower Ground Floor, Shop No. 20, Center Point, Panchvati Cross Road, C.G. Road, Ahmedabad - 6

સદ્ગુણ જયતે પારિવારિક ગ્રુપ
અયોજિત

દિવાળી વેકેશન સ્પેશિયલ ટુર
(૪ દિવસ અને ૩ રાત્રીની અદ્ભુત યાત્રા)

શ્રીનાથજી મંદિર

ધારકાધીરા મંદિર, કાંકરોલી

વિજય સ્તંભ, ચિત્તોડગઢ

સાંવરિયા શેઠ મંદિર

હાવરી માતા મંદિર

ચાસભુજા મંદિર

રાણપૂર જૈન મંદિર

કુંભલગઢ કિલ્લો

હલ્દીચાટી

શામળાજી મંદિર

પ્રવાસની વિગત

Dates: ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫ નવેમ્બર ૨૦૨૬
Departure: ૧૧ નવેમ્બર ૨૦૨૬
(રાત્રે અમદાવાદથી પ્રસ્થાન)

- ✓ મુસાફરી: 2x2 પ્રીમિયમ AC લક્ઝરી બસ
- ✓ રહેવાની વ્યવસ્થા: AC રૂમ (કેમિલી / ગ્રુપ મજબૂત ૩ કે ૪ વ્યક્તિ વચ્ચે રૂમ ફાળવણી)
- ✓ મંગલુબા ભુવન નાથદ્વારા સેકાણ ૩ રાત્રી

યાત્રા પ્રવાસ યાજ્ઞ (પ્રતિ વ્યક્તિ)
SJ ગ્રુપ મેમ્બર્સ: માત્ર રૂ ૭,૦૦૦/-
ગેસ્ટ (મહેમાન): માત્ર રૂ ૮,૦૦૦/-

સેપ્રેટ ડબલ બેડ માટે પ્રતિ વ્યક્તિ રૂ ૭૫૦/- એક્સ્ટ્રા આપવા.
સંપર્ક અને બુકિંગ
આયોજક: કૌશલ જયંતિલાલ શાહ
મોબાઈલ: ૯૧૭૩૭૦૩૮૮૩ | ૮૮૬૬૮૮૩૮૮૩
બુકિંગ ચાલુ થઈ ગયું છે

પોલો ફોરેસ્ટ ટૂર
પોલો રિટ્રીટ રિસોર્ટ

સવારે ૫.૦૦ વાગે પ્રસ્થાન
SJ ઓફીસથી
પોલો રિટ્રીટ રિસોર્ટની મઝા

સ્વિમિંગ પુલ

Ac Hall

ઓપન એર થિયેટર

બોક્સ ક્રિકેટ

ડીનેર & ગરબા પાર્ટી

પોલો ફોરેસ્ટ વિઝીટ ગાર્ડ સાથે - ફુલ કે રિસોર્ટ પેકેજ

સવારે હેવી બ્રેકફાસ્ટ
બપોરે હેવી ભોજન સ્વીટ ફરસાણ સાથે
સાંજે ચા નાસ્તો ગરમાગરમ
મુવી ઓપન થિયેટરમાં ૭.૩૦ થી ૯.૧૦ જોતા જોતાં
કાઠિયાવાડી જમવાનું
કરાઓકે સાંજે ૫.૩૦ થી ૬.૩૦ ગરબા & ડાન્સ સાંજે ૬.૩૦ થી ૭.૩૦ અમદાવાદ પરત માટે ૯.૧૫ ના પ્રસ્થાન રાત્રે ૧૨.૩૯ પરત

કૌશલ જયંતિલાલ શાહ | SJG / SJFM M. 9173703883

કુંભલગઢ

રાજસમંદ જિલ્લામાં અરવલ્લી પર્વતમાળાની વચ્ચે આવેલો એક અતિ ભવ્ય અને ઐતિહાસિક કિલ્લો

કુંભલગઢ એ રાજસ્થાનના રાજસમંદ જિલ્લામાં અરવલ્લી પર્વતમાળાની વચ્ચે આવેલો એક અતિ ભવ્ય અને ઐતિહાસિક કિલ્લો છે. તે ભારતનો બીજા નંબરનો સૌથી મોટો કિલ્લો છે અને તેને 'દ્રઈજીર્ઝ' દ્વારા 'વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ' જાહેર કરવામાં આવ્યો છે. ૧૫મી સદીમાં મેવાડના મહાન શાસક મહારાણા કુંભા દ્વારા નિર્મિત આ કિલ્લો સ્થાપત્ય અને યુદ્ધ કૌશલ્યનો અજોડ નમૂનો છે.

અહીં કુંભલગઢ કિલ્લાની મુખ્ય ખાસ વિશેષતાઓ રજૂ કરવામાં આવી છે:

૧. ચીનની દીવાલ પછી વિશ્વની બીજી સૌથી લાંબી દીવાલ

કુંભલગઢની સૌથી મોટી ખાસિયત તેની અસાધારણ સુરક્ષા દીવાલ છે.

લંબાઈ: આ દીવાલ ૩૬ કિલોમીટર લાંબી છે, જે એશિયામાં સૌથી લાંબી અને વિશ્વમાં ચીનની મહાન દીવાલ પછી બીજા ક્રમે આવે છે.

પહોળાઈ: આ દીવાલ એટલી પહોળી છે કે તેના પર એકસાથે ૮ ઘોડા દોડી શકે છે.

કુંભલગઢની ૩૬ કિમી લાંબી, અરવલ્લી પહાડીઓ પર પથરાયેલી વિશાળ દીવાલને તેની ભવ્યતાને કારણે 'ગ્રેટ વોલ ઓફ ઇન્ડિયા' (Great Wall of India) તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.

૨. અજેય કિલ્લો અને ભૌગોલિક સુરક્ષા

કુંભલગઢ સમુદ્ર સપાટીથી લગભગ ૧,૧૦૦ મીટર (૩,૬૦૦ ફૂટ) ની ઊંચાઈ પર સ્થિત છે. કિલ્લાની આસપાસ ૧૩ ઊંચી પર્વતમાળાઓ આવેલી છે.

તેની રચના એવી રીતે કરવામાં આવી છે કે દૂરથી જોતાં આ કિલ્લો સરળતાથી દેખાતો નથી, જે દુશ્મનો માટે આક્રમણ કરવું અશક્ય બનાવતું.

સમગ્ર ઇતિહાસમાં આ કિલ્લો લગભગ અજેય રહ્યો છે. તેને માત્ર એક જ વાર પાણીની અછતને કારણે અકબર, ચિત્તોડના

રાજા અને અંબરના રાજાઓની સંયુક્ત સેના સમક્ષ આત્મસમર્પણ કરવું પડ્યું હતું.

૩. મહાન યોદ્ધા મહારાણા પ્રતાપનું જન્મસ્થળ

આ કિલ્લો માત્ર સ્થાપત્યની દ્રષ્ટિએ જ નહીં, પણ ઐતિહાસિક રીતે ખૂબ જ મહત્વનો છે.

કિલ્લાના સૌથી ઊંચા શિખર પર આવેલો 'બાદલ મહલ' જ્યાં મેવાડના મહાન શૂરવીર મહારાણા પ્રતાપનો જન્મ ૯ મે, ૧૫૪૦ ના રોજ આ કિલ્લામાં થયો હતો.

જ્યારે પણ મેવાડ પર કોઈ મોટું સંકટ આવતું, ત્યારે કુંભલગઢ શાસકો માટે સુરક્ષિત આશ્રયસ્થાન બનતો. મહારાણા ઉદયસિંહને પણ બાળપણમાં પત્તાધાઈએ બચાવીને અહીં જ છુપાવ્યા હતા.

૪. ૩૬૦થી વધુ મંદિરો અને અનોખી સ્થાપત્યકળા

કુંભલગઢ કિલ્લાના વિશાળ પરિસરમાં ૩૬૦થી વધુ મંદિરો આવેલા છે.

આમાંથી આશરે ૩૦૦ પ્રાચીન જૈન મંદિરો છે અને બાકીના હિન્દુ મંદિરો છે.

કિલ્લા પરિસરમાં આવેલું પ્રાચીન નીલકંઠ મહાદેવ મંદિર, આ નીલકંઠ મહાદેવ મંદિર આ કિલ્લાનું સૌથી પ્રખ્યાત શિવ મંદિર છે, જેમાં ૬ ફૂટ ઊંચું શિવલિંગ આવેલું છે.

કિલ્લાની અંદર 'બાદલ મહલ' (વાદળોનો મહેલ) આવેલો છે, જે તેની સુંદર ભીંતચિત્રો અને રંગબેરંગી કાચની કારીગરી માટે જાણીતો છે. તે કિલ્લાનો સૌથી ઊંચો ભાગ છે જ્યાંથી આજુબાજુનો મનોહર નજારો દેખાય છે.

૫. સાંસ્કૃતિક વારસો અને લાઇટ & સાઉન્ડ શો

દરરોજ સાંજે કિલ્લા પર યોજાતો લાઇટ અને સાઉન્ડ શો પ્રવાસીઓમાં ખૂબ જ લોકપ્રિય છે, જે મેવાડના ગૌરવશાળી ઇતિહાસની ઝાંખી કરાવે છે. સાંજના સમયે જ્યારે આખો કિલ્લો રોશનીથી ઝળહળી ઊઠે છે, ત્યારે તેનો નજારો અદ્ભુત હોય છે.

આમ, કુંભલગઢ માત્ર પથ્થરોનો કિલ્લો નથી, પરંતુ તે ભારતીય સાહસ, સ્થાપત્યકળા અને મેવાડના સ્વાભિમાનનું જીવંત ઉદાહરણ છે.

પોલો ફોરેસ્ટ (Polo Forest) એ ગુજરાતના સાબરકાંઠા જિલ્લાના વિજયનગર તાલુકામાં અરવલ્લી પર્વતમાળાની ગોદમાં આવેલું એક અતિ સુંદર, પ્રાકૃતિક અને ઐતિહાસિક સ્થળ છે. તેને 'વિજયનગર ના જંગલો' તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે. 'પોલો' શબ્દ મારવાડી ભાષાના 'પોળ' શબ્દ પરથી આવ્યો છે, જેનો અર્થ 'પ્રવેશદ્વાર' થાય છે. પ્રાચીન સમયમાં આ જંગલ ગુજરાત અને માળવા વચ્ચેનું પ્રવેશદ્વાર ગણાતું હતું.

અહીં પોલો ફોરેસ્ટની મુખ્ય વિશેષતાઓ રજૂ કરવામાં આવી છે:

૧. સમૃદ્ધ પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય અને વિવિધતા

પોલો ફોરેસ્ટ લગભગ ૪૦૦ ચોરસ કિલોમીટરના વિશાળ વિસ્તારમાં પથરાયેલું છે.

હરિયાળી અને પહાડો: ચોમાસા દરમિયાન આ આખું જંગલ ઘાટા લીલા રંગની ચાદર ઓઢી લે છે. ચારેય તરફ ઘેરાયેલા અરવલ્લીના પહાડો અને વચ્ચેથી વહેતી હરણાવ નદી આ સ્થળની સુંદરતામાં ચાર ચાંદ લગાવે છે. વનસ્પતિ અને પ્રાણીઓ: અહીં ૪૫૦થી વધુ ઔષધીય વનસ્પતિઓ, વિવિધ પ્રજાતિના પક્ષીઓ, સરીસૃપો અને વન્યજીવો જોવા મળે છે. પક્ષીપ્રેમીઓ (Bird Watchers) માટે આ સ્થળ સ્વર્ગ સમાન છે.

૨. ૧૫મી સદીના પ્રાચીન મંદિરો અને અનોખું સ્થાપત્ય

જંગલની શાંતિ વચ્ચે સ્થિત ૧૫મી સદીના જૈન અને હિન્દુ મંદિરોના અવશેષો પોલો ફોરેસ્ટનું મુખ્ય આકર્ષણ છે. શરણેશ્વર મહાદેવ મંદિર: આ એક સક્રિય અને પ્રાચીન શિવ મંદિર છે, જ્યાં ઉત્કૃષ્ટ શિલ્પકળા જોવા મળે છે. લખેણાના જૈન મંદિરો: જંગલની વચ્ચે આવેલા આ પ્રાચીન જૈન મંદિરો તેમની સુક્ષ્મ નકશીકામ અને અદ્ભુત સ્થાપત્યશૈલી માટે જાણીતા છે.

૩. હરણાવ નદી અને વાણજ ડેમ

જંગલની મધ્યમાંથી વહેતી હરણાવ નદી અને તેના પર આવેલો વાણજ ડેમ પ્રવાસીઓ માટેનું પ્રિય સ્થળ છે. ડેમનું ઓવરફ્લો થતું પાણી અને નદીના કિનારે આવેલી પથરાળ જગ્યાઓ પર સમય વિતાવવો ખૂબ મનોહર અનુભવ પૂરો પાડે છે.

૪. એડવેન્ચર અને ટ્રેકિંગ માટે ઉત્તમ

કુદરતી સૌંદર્યની સાથે સાહસપ્રેમીઓ માટે પણ પોલો ફોરેસ્ટ ઉત્તમ સ્થળ છે.

અહીં પહાડો અને જંગલોના રસ્તે ટ્રેકિંગ, કેમ્પિંગ અને નેચર વોક જેવી પ્રવૃત્તિઓ કરી શકાય છે.

અમદાવાદ અને ઉત્તર ગુજરાતના લોકો માટે આ એક શ્રેષ્ઠ વિકેન્ડ ગેટવે છે.

સાંસ્કૃતિક વારસો અને પ્રાકૃતિક સુંદરતાનો આવો અદ્ભુત સંગમ ગુજરાતમાં બીજે ક્યાંય ઓછો જોવા મળે છે. શાંતિ, કુદરત અને ઇતિહાસના શોખીનો માટે પોલો ફોરેસ્ટની મુલાકાત એક યાદગાર અનુભવ બની રહે છે.

પતિ અને પત્ની રથના બે પૈડાં છે

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં લગ્નજીવનને માત્ર બે વ્યક્તિઓનું મિલન નહીં, પરંતુ એક પવિત્ર સફર માનવામાં આવી છે. આ જીવનરૂપી સફરને સુચારુ રૂપે ચલાવવા માટે એક સુંદર રૂપક આપવામાં આવ્યું છે: “પતિ અને પત્ની જીવનરૂપી રથના બે પૈડાં છે.” આ માત્ર એક કહેવત નથી, પરંતુ સુખી, સમૃદ્ધ અને સંતુલિત ગૃહસ્થ જીવનનો મૂળભૂત આધારસ્તંભ છે.

જેમ કોઈ પણ રથને યોગ્ય રીતે ચાલવા માટે બંને પૈડાંનું એકસરખું, મજબૂત અને એક જ દિશામાં ગતિમાન હોવું જરૂરી છે, તેવી જ રીતે સંસારરૂપી રથને આગળ ધપાવવા માટે પતિ અને પત્ની બંનેનું યોગદાન સમાન અને અનિવાર્ય હોય છે.

૧. સમાનતા અને સંતુલન:

રથનું એક પૈડું મોટું અને બીજું નાનું હોય, તો રથ સીધો ચાલી શકતો નથી અને આખરે ઊંધી પડે છે. લગ્નજીવનમાં પણ જો એક પક્ષ પોતાને શ્રેષ્ઠ કે ચડિયાતો માને અને બીજાને ઊતરતો ગણે, તો સંસારમાં અસંતુલન અને

કડવાશ ઊભી થાય છે. પતિ અને પત્ની બંનેના અધિકારો, જવાબદારીઓ અને મહત્વ સમાન છે. એક ઘર ચલાવે છે તો બીજો બહારનું કામ સંભાળે છે—બંનેનું કામ એકબીજા પૂરક છે, કોઈ નાનું કે મોટું નથી.

૨. પરસ્પર તાલમેલ અને સહયોગ:

રથના બંને પૈડાં જો વિરુદ્ધ દિશામાં ફરે, તો રથ એક જ જગ્યાએ અટકી જાય છે અથવા તૂટી જાય છે. તેવી જ રીતે, પતિ-પત્ની વચ્ચે વિચારોમાં ભિન્નતા હોઈ શકે છે, પરંતુ તેમનું લક્ષ્ય એક હોવું જોઈએ—પરિવારનું કલ્યાણ અને પ્રેમ. એકબીજાની જરૂરિયાતોને સમજવી, સુખ-દુઃખમાં સાથે ઊભા રહેવું અને મુશ્કેલ સમયમાં એકબીજાનો હાથ પકડી રાખવો એ જ આ રથને સાચી દિશા આપે છે.

૩. સહનશીલતા અને વિશ્વાસ:

રથ જ્યારે કાચા કે પથરાળ રસ્તા પરથી પસાર થાય છે, ત્યારે બંને પૈડાંએ આંચકા સહન કરવા પડે છે. જીવનમાં પણ આર્થિક, સામાજિક કે માનસિક પડકારો આવે ત્યારે પતિ અને પત્નીએ

એકબીજાની ઢાલ બનવું પડે છે. પરસ્પર વિશ્વાસ અને સહનશીલતા એ તેલ સમાન છે, જે આ પૈડાંને ઘસારા વગર સરળતાથી ચાલવામાં મદદ કરે છે.

૪. એકબીજાના પૂરક:

પુરુષ અને સ્ત્રી બંનેની શક્તિઓ અને ગુણો અલગ-અલગ હોય છે. જ્યાં એક નરમ કે ભાવુક બને છે, ત્યાં બીજો મજબૂત બનીને સહારા રૂપ બને છે. પતિ-પત્ની એકબીજાની નબળાઈઓને ઢાંકીને અને શક્તિઓને પ્રોત્સાહિત કરીને સંપૂર્ણતા પ્રાપ્ત કરે છે.

અંતમાં...:

સંસારની સફર લાંબી અને વિવિધ મોડથી ભરેલી છે. જો પતિ અને પત્ની પ્રેમ, આદર, સમર્પણ અને સમાનતાના ભાવ સાથે આ રથને ખેંચે, તો જીવનનો દરેક માર્ગ સુગમ અને આનંદદાયક બની જાય છે. રથના બે પૈડાંની જેમ જ્યારે બંને ખભેથી ખભા મિલાવીને ચાલે છે, ત્યારે જ ગૃહસ્થ આશ્રમ સાચા અર્થમાં સ્વર્ગ બને છે.

દરેક સારા પ્રસંગમાં મીઠાઈ શા માટે રાખવામાં આવે છે?

ભારતીય સંસ્કૃતિ અને પરંપરામાં કોઈ પણ ખુશીનો પ્રસંગ કે મંગલ કાર્ય હોય, ત્યાં મીઠાઈ મોજુદ ન હોય એવું ભાગ્યે જ બને છે. જન્મ, લગ્ન, સગાઈ, ઉત્સવ, નોકરી મળવી, ઘર ખરીદવું કે કોઈ પણ નાની-મોટી સફળતા હોય—દરેક પ્રસંગની શરૂઆત કે પૂર્ણાહુતિ મોં મીઠું કરાવીને જ થાય છે. આ માત્ર ખોરાક કે વાનગી પૂરતું સીમિત નથી, પરંતુ તેની પાછળ ગાઢ સામાજિક, સાંસ્કૃતિક, મનોવૈજ્ઞાનિક અને વૈજ્ઞાનિક કારણો છુપાયેલાં છે.

૧. ખુશી અને આનંદનું પ્રતીક

મીઠાસ એ કુદરતી રીતે જ આનંદ, પ્રેમ અને ખુશી સાથે જોડાયેલી છે. જ્યારે આપણે કોઈ સારા સમાચાર સાંભળીએ છીએ, ત્યારે મન પ્રકૃતિ થઈ જાય છે. આ મનની પ્રસન્નતાને વ્યક્ત કરવાનો સૌથી સરળ અને સુંદર રસ્તો એટલે બીજાનું મોં મીઠું કરાવવું. મીઠાઈ વહેંચવી એ એ વાતની જાહેરાત છે કે “મારા જીવનમાં ખુશી આવી છે અને હું તેને તમારી સાથે વહેંચવા માગું છું.”

૨. “મોં મીઠું કરાવવાની” પવિત્ર પરંપરા

પ્રાચીન કાળથી ભારતમાં ગુળ (ગોળ), મધ

અને દૂધમાંથી બનેલી વાનગીઓને ખૂબ પવિત્ર માનવામાં આવે છે. કોઈ પણ શુભ કાર્યની શરૂઆત મીઠાસથી થાય તો કાર્ય નિર્વિઘ્ને પૂરું થાય તેવી લોકમાન્યતા છે. જ્યોતિષ અને પરંપરા મુજબ, ગોળ કે સાકર ખાઈને ઘરની બહાર નીકળવું કે શુભ કાર્ય શરૂ કરવું એ સકારાત્મક ઊર્જા લાવે છે. મીઠાઈ એ શુભ શકનનું પ્રતીક ગણાય છે.

૩. સકારાત્મકતા અને સંબંધોમાં મીઠાસ

મીઠાઈ માત્ર જીભને જ સ્વાદ નથી આપતી, પરંતુ સંબંધોમાં પણ મધુરતા ઉમેરે છે. જ્યારે આપણે કોઈને પોતાના હાથે મીઠાઈ ખવડાવીએ છીએ, ત્યારે બંને પક્ષ વચ્ચે સ્નેહ, આદર અને સદ્ભાવના વધે છે. ક્યારેક જૂના મતભેદો કે કડવાશને ભૂલીને સંબંધોની નવી અને મધુર શરૂઆત કરવા માટે પણ મીઠાઈ એક ઉત્તમ માધ્યમ બને છે.

૪. વૈજ્ઞાનિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક કારણો

મનોવિજ્ઞાન અને વિજ્ઞાનના દ્રષ્ટિકોણથી જોઈએ તો, ગળ્યો ખોરાક ખાવાથી મગજમાં ‘સેરોટોનિન’ અને ‘ડોપામાઈન’ નામના હોર્મોન્સ મુક્ત થાય છે. આ હોર્મોન્સ માણસને તાત્કાલિક ખુશી, રાહત અને સંતોષની અનુભૂતિ કરાવે છે.

જ્યારે કોઈ પ્રસંગમાં ઘણા બધા લોકો ભેગા થાય છે, ત્યારે મીઠાઈ ખાવાથી વાતાવરણમાં એક અનોખી ઊર્જા અને સકારાત્મક ઉત્સાહ જળવાઈ રહે છે.

૫. અતિથિ દેવો ભવ: અને આતિથ્ય સત્કાર

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં ઘેર આવેલા મહેમાનને દેવતુલ્ય માનવામાં આવે છે. મહેમાનનું સ્વાગત પાણી અને મીઠાઈ આપીને કરવાની જૂની પરંપરા છે. આતિથ્ય સત્કારમાં મીઠાઈ પીરસવી એ યજમાનનો પ્રેમ, ઉદારતા અને આદર દર્શાવે છે. પ્રસંગમાં આવેલા તમામ સગા-સંબંધિઓનું મોં મીઠું કરાવીને તેમનો આભાર માનવામાં આવે છે.

૬. સમૃદ્ધિ અને સંતોષનું પ્રતીક

જૂના જમાનામાં ખાંડ, ઘી, કેસર અને ડ્રાયફ્રૂટ્સ જેવી કિંમતી વસ્તુઓમાંથી મીઠાઈ બનાવવામાં આવતી હતી. તેથી પ્રસંગોમાં મીઠાઈ પીરસવી એ સમૃદ્ધિ, સંપત્તિ અને ઉદારતાની નિશાની માનવામાં આવતી. આજે પણ તહેવારો અને પ્રસંગોમાં ભાતભાતની મીઠાઈઓ બનાવીને કે લાવવામાં આવે છે, જે ઉત્સવના વૈભવ અને આનંદને બેવડાવે છે.

લગ્ન પરંપરા ક્યારથી આવી?

માનવ સભ્યતાના ઇતિહાસમાં ‘લગ્ન’ એ માત્ર બે વ્યક્તિઓનું મિલન નથી, પરંતુ સમાજને વ્યવસ્થિત અને શિસ્તબદ્ધ રાખતી એક સૌથી મહત્વપૂર્ણ સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક સંસ્થા છે. પરંતુ સવાલ એ થાય છે કે આ પરંપરા ક્યારથી અને કેવી રીતે શરૂ થઈ?

ઇતિહાસકારો, માનવશાસ્ત્રીઓ (Anthropologists) અને વૈદિક ગ્રંથો અનુસાર, લગ્ન પરંપરાની શરૂઆત અને તેનો વિકાસ એક દિવસમાં નથી થયો, પરંતુ હજારો વર્ષોની માનવ ઉત્ક્રાંતિનું પરિણામ છે.

૧. પૌરાણિક અને વૈદિક દ્રષ્ટિકોણ (ભારતીય સંદર્ભ)

ભારતીય વૈદિક પરંપરા અને મહાભારત જેવા ગ્રંથો અનુસાર, સૃષ્ટિના પ્રારંભિક સમયમાં લગ્ન જેવી કોઈ સ્થાયી વ્યવસ્થા નહોતી.

ઋષિ શ્વેતકેતુનું પ્રદાન: મહાભારતના આદિપર્વમાં ઉલ્લેખ છે કે ઉદાલક ઋષિના પુત્ર ઋષિ શ્વેતકેતુએ સૌપ્રથમ લગ્ન મર્યાદા અને નિયમોની સ્થાપના કરી હતી. તે પહેલાં સ્ત્રી અને પુરુષ મુક્ત રીતે રહેતા હતા. પરંતુ સમાજમાં નૈતિકતા, વંશવેલો અને કૌટુંબિક સુરક્ષા જાળવવા માટે શ્વેતકેતુએ એકપત્નીત્વ અને લગ્નની મર્યાદા નક્કી કરી.

વૈદિક કાળ: ઋગ્વેદમાં (જે વિશ્વનો સૌથી પ્રાચીન ગ્રંથ મનાય છે) ‘પાણિગ્રહણ’ (હાથ પકડવો) અને સપ્તપદી (સાત ફેરા) જેવા લગ્ન સંસ્કારોનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ મળે છે. વૈદિક કાળથી જ લગ્નને એક પવિત્ર ધાર્મિક સંસ્કાર તરીકે સ્વીકારવામાં આવ્યો છે.

૨. ઐતિહાસિક અને વૈશ્વિક દ્રષ્ટિકોણ

વૈશ્વિક ઇતિહાસ અનુસાર, લગ્ન પરંપરાની શરૂઆત લગભગ ૪,૦૦૦

થી ૪,૫૦૦ વર્ષ પહેલાં (ઈ.સ. પૂર્વે ૨૩૫૦ ની આસપાસ) મેસોપોટેમિયા (આજનું ઈરાક) અને પ્રાચીન ઈજિપ્ત (Egypt) માં થઈ હોવાના પુરાવા મળે છે.

કૃષિ ક્રાંતિ (Agricultural Revolution): જ્યારે માનવીએ શિકાર છોડીને ખેતી કરવાની શરૂઆત કરી અને એક જગ્યાએ સ્થાયી થયો, ત્યારે જમીન અને મિલકતની માલિકીનો પ્રશ્ન ઊભો થયો.

પોતાના પછી પોતાની જમીન અને મિલકત પોતાના જ સંતાનને મળે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે પુરુષે ‘પરિવાર’ અને ‘લગ્ન’ની વ્યવસ્થા વિચારી.

૩. પ્રારંભિક લગ્નોનો હેતુ: પ્રેમ નહીં પણ કરાર

શરૂઆતના સમયમાં લગ્નનો મુખ્ય હેતુ પ્રેમ કે ભાવનાત્મક જોડાણ નહોતો.

સામાજિક અને રાજકીય જોડાણ: પ્રાચીન સમયમાં લગ્ન એ બે કબીલાઓ, પરિવારો કે રાજ્યો વચ્ચે શાંતિ સ્થાપવા, વેપાર વધારવા અને સામાજિક સુરક્ષા મેળવવાનું એક સાધન (Contract) હતું.

વંશવેલો આગળ ધપાવવો: સંતાનોની કાયદેસરતા (Legitimacy) નક્કી

કરવી એ લગ્નનું મુખ્ય કારણ હતું.

૪. આધુનિક સ્વરૂપનો વિકાસ

સમય જતાં રોમન સામ્રાજ્ય, ગ્રીસ અને એશિયાની વિવિધ સંસ્કૃતિઓમાં લગ્નને કાનૂની અને સામાજિક માન્યતા મળી. મધ્યયુગમાં ધર્મો (હિન્દુધર્મ, ખ્રિસ્તીધર્મ, ઈસ્લામ વગેરે) એ લગ્નને પોતાના ધાર્મિક નિયમો સાથે જોડ્યા. ૧૯મી અને ૨૦મી સદીમાં આવીને લગ્નમાં પ્રેમ, સમાનતા અને વ્યક્તિગત પસંદગી જેવા આધુનિક વિચારો ઉમેરાયા.

લગ્ન પરંપરાનો ઇતિહાસ દર્શાવે છે કે માનવીએ અરાજકતામાંથી બહાર આવી એક સુસંસ્કૃત, સુરક્ષિત અને પ્રેમપૂર્ણ સમાજનું નિર્માણ કરવા માટે લગ્ન સંસ્થાની રચના કરી હતી.

કહેવત એટલે શું અને તેને “કહેવત” શા માટે કહેવાય છે?

ગુજરાતી ભાષામાં ‘કહેવત’ શબ્દ એ ‘કહેવું’ અથવા ‘કહેવાયેલું’ પરથી આવ્યો છે. ‘કહેવત’ એટલે સમાજમાં પેઢીઓથી લોકો દ્વારા બોલાતા આવેલા એવા અનુભવસિદ્ધ અને માર્મિક વાક્યો, જેને લોકો વારંવાર પોતાના રોજિંદા વ્યવહારમાં ઉદાહરણ તરીકે ટાંકે છે. લોકો દ્વારા વારંવાર ‘કહેવાતી’ હોવાથી જ તેને કહેવત (Proverb) કહેવામાં આવે છે.

કહેવતો અચાનક કે કોઈ એક વ્યક્તિ દ્વારા રાતોરાત નથી લખાતી, પરંતુ તેની પાછળ વર્ષોનો લોકઅનુભવ, જીવનની સત્યતાઓ અને સાંસ્કૃતિક વારસો છુપાયેલો હોય છે. તેને “કહેવત” કહેવા પાછળના મુખ્ય કારણો અને તેનું મહત્વ પણ જાણવા જેવું છે.

આગામી અંકમાં વિસ્તૃત માહિતી વાંચો

‘લગ્ન બ્યુરો’ની હાલના સમયમાં જરૂરિયાત કેમ?

હાલના ઝડપી અને આધુનિક યુગમાં યોગ્ય જીવનસાથીની પસંદગી કરવી એ એક મોટો અને મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય બની ગયો છે. પ્રાચીન સમયમાં સગા-સંબંધીઓ, ઓળખીતાઓ કે મધ્યસ્થીઓ (ગોર મહારાજ કે વડીલો) દ્વારા યોગ્ય પાત્રની શોધ સહજતાથી થઈ જતી હતી. પરંતુ બદલાતી જીવનશૈલી અને સામાજિક માળખાને કારણે આજે લગ્ન બ્યુરો (Marriage Bureau / Matrimonial Services) ની જરૂરિયાત અને મહત્વ અભૂતપૂર્વ રીતે વધી ગયાં છે.

હાલના સમયમાં લગ્ન બ્યુરોની જરૂરિયાત કેમ ઊભી થઈ છે, તેના મુખ્ય કારણો નીચે મુજબ છે:

૧. એકલવાયું સામાજિક જીવન અને નાના કુટુંબો

આજના યુગમાં સંયુક્ત કુટુંબોની જગ્યાએ વિભક્ત (ન્યુક્લિયર) કુટુંબોનું પ્રમાણ વધ્યું છે. લોકો નોકરી કે વ્યવસાય અર્થે મોટા શહેરોમાં કે વિદેશમાં સ્થાયી થયા છે. પરિણામે, સામાજિક નેટવર્ક અને સગા-સંબંધીઓ સાથેનો સંપર્ક મર્યાદિત થઈ ગયો છે. આવી સ્થિતિમાં કૌટુંબિક ઓળખાણથી યોગ્ય પાત્ર મળવું મુશ્કેલ બને છે, જ્યાં લગ્ન બ્યુરો એક સેતુનું કામ કરે છે.

૨. વ્યસ્ત જીવનશૈલી અને સમયનો અભાવ

આજના સ્પર્ધાત્મક યુગમાં યુવક-યુવતીઓ અને તેમના માતા-પિતા પોતાની કારકિર્દી અને નોકરીમાં ભારે વ્યસ્ત હોય છે. દરેક જગ્યાએ વ્યક્તિગત રીતે જઈને વાતચીત કરવાનો કે સંબંધો શોધવાનો સમય લોકો પાસે હોતો નથી. લગ્ન બ્યુરો એક જ જગ્યાએથી અનેક પ્રોફાઈલ ઉપલબ્ધ કરાવીને સમયની

મોટી બચત કરે છે.

૩. અપેક્ષાઓનું બદલાતું સ્તર અને વેવિદ્ય

આજના શિક્ષિત યુવક-યુવતીઓની પોતાના જીવનસાથી પ્રત્યેની અપેક્ષાઓ ખૂબ સ્પષ્ટ અને ચોક્કસ હોય છે—જેમ કે ચોક્કસ શિક્ષણ, વ્યવસાય, વાર્ષિક આવક, વિચારસરણી, જીવનશૈલી અને ભૌગોલિક સ્થાન. લગ્ન બ્યુરો પાસે વિશાળ ડેટાબેઝ હોવાથી વ્યક્તિ પોતાની તમામ શરતો અને અપેક્ષાઓ મુજબ ફિલ્ટર કરીને યોગ્ય પાત્ર પસંદ કરી શકે છે.

૧. સુરક્ષા, ચકાસણી અને પારદર્શિતા
સારી અને પ્રતિષ્ઠિત મેટ્રિમોનિયલ સંસ્થાઓ સભ્યોની નોંધણી કરતી વખતે તેમના ઓળખપત્રો, શિક્ષણના પુરાવા અને બેકગ્રાઉન્ડની ચકાસણી (Background Verification) કરતી હોય છે. આનાથી ખોટી કે ભ્રામક માહિતી મળવાનું જોખમ ઘટે છે અને

પરિવારને એક સુરક્ષિત પ્લેટફોર્મ મળે છે.

૫. ભૌગોલિક સીમાઓનો અંત (ગ્લોબલ રીચ)

આજે ઘણા યુવક-યુવતીઓ વિદેશમાં અભ્યાસ કે નોકરી કરે છે. લગ્ન બ્યુરો અને તેમની ડિજિટલ સેવાઓને કારણે દેશ કે વિદેશના કોઈપણ ખૂણે બેઠેલી વ્યક્તિ પોતાના માટે યોગ્ય પાત્ર શોધી શકે છે. સીમાડાઓ હવે લગ્નની વાટાઘાટોમાં બાધક બનતા નથી.

લગ્ન બ્યુરો માત્ર બાયોડેટાની આપ-લે કરવાનું સાધન નથી, પરંતુ તે બે પરિવાર અને બે વિચારસરણીને જોડતું એક આધુનિક માધ્યમ છે. બદલાતા સમય સાથે જ્યારે સામાજિક સંપર્કો ઘટી રહ્યા છે, ત્યારે વ્યાવસાયિક, પારદર્શક અને ઝડપી સેવા આપતા લગ્ન બ્યુરો દરેક પરિવાર માટે એક અનિવાર્ય જરૂરિયાત બની ગયા છે.

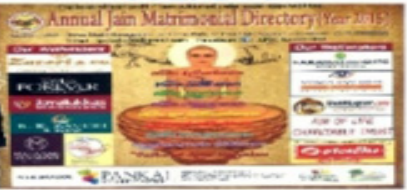
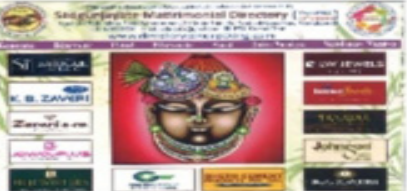
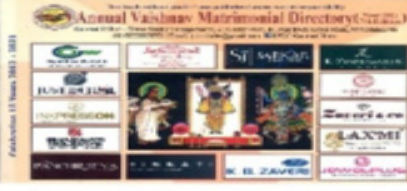

સદ્ગુણ જયતે લગ્નોત્સુક યુથ ગેટ ટુ ગેઘર & લગ્નપરિચય વાર્ષિક પુસ્તિકા ૨૦૨૬-૨૭ { ૧૯ મી આવૃત્તિ - દેવદિવાની એડિશન }

રજીસ્ટ્રેશન માટે: www.sadgunjayate.in અને www.directoryconceptking.com

માત્ર લગ્નોત્સુક જૈન, વૈષ્ણવ, પટેલ, બ્રાહ્મણ, સોની, ભાવસાર, લોહાણા

 SJLPD-1	 SJLPD-2	 SJLPD-3
 SJLPD-4	 SJLPD-5	 SJLPD-6
 SJLPD-7	 SJLPD-8	 SJLPD-9
 SJLPD-10	 SJLPD-11	 SJLPD-12
 SJLPD-13	 SJLPD-14	 SJLPD-15
 SJLPD-16	 SJLPD-17	 SJLPD-18

સદ્ગુણ જયતે લગ્નોત્સુક યુથ ગેટ ટુ ગેઘર & લગ્નપરિચય વાર્ષિક પુસ્તિકા ૨૦૨૬-૨૭
{ ૧૯ મી આવૃત્તિ - દેવદિવાળી એડિશન }

રજીસ્ટ્રેશન માટે: www.sadgunjayate.in અને www.directoryconceptking.com

માત્ર લગ્નોત્સુક જૈન, વૈષ્ણવ, પટેલ, બ્રાહ્મણ, સોની, ભાવસાર, લોહાણા સમાજના કુવારા યુવક યુવતી માટે જ...

ઓનલાઈન નોંધણી : અનંત ચૌદસ થી ૯/૧૧/૨૬ ગોવર્ધનપૂજા સુધી થશે

- માત્ર કુવારા: ભારતમાં રહેતાં લગ્નોત્સુક યુવક / યુવતી (ઓછામાં ઓછું ગ્રેજ્યુએટ, કે તેથી વધુ ભણેલા વય મર્યાદા : ૧૮ થી ૪૫ વર્ષ સુધીના)
- ન્યોછાવર: રૂપ૫૧/- (દરેક ઉમેદવારને WhatsApp ક્લર કોપી મળશે)
- ખાસ નોંધ: ગેટ ટુ ગેઘર ફંક્શનમાં ઉપસ્થિત રહેનારને સ્પાયરલ બ્લેક & હાર્ડટ કોપી મળશે તેમજ રૂપ૫૧/- થી રજીસ્ટ્રેશન રકમ પેટે લીધેલા નાણાં ગિફ્ટ વાઉચર સ્વરૂપે પરત અપાશે (આશરે રૂ. ૧૧૦૦/- ના વાઉચર) **જમવાનું + ચા નાસ્તો FREE સમય : ૧૨ થી ૫**

વિભાગ ૨: વિશેષ રજીસ્ટ્રેશન NRI & VIP

- પાત્રતા: ગ્રેજ્યુએટથી ઓછું ભણેલાં / ડિવોર્સી / NRI ઉમેદવારો
- ન્યોછાવર: રૂ૧૫૫૧/- (ગ્રુપ કાર્યાલય પર રૂબરૂ સંપર્ક કરવો)

વિભાગ ૩: યુથ ગેટ ટુ ગેઘર ફંક્શન 13 / 20 Dec. 2026

- ફંક્શન તારીખ: રવિવાર, ૧૩ ડિસેમ્બર ૨૦૨૬ / ૨૬ ડિસેમ્બર ૨૦૨૬
- ફંક્શન સમય અને સ્થળ: હોટ્સ એપ થી જાણ થશે
- માત્ર લગ્નોત્સુક ઉમેદવાર ને જ પ્રવેશ મળશે
- ખાસ સુચના:- વાલી, મિત્રો કે સંબંધી ને પ્રવેશ નહીં મળે
- ઉમેદવાર ને રૂ.૧૦૫૦ થી વધુના ગિફ્ટ વાઉચર મળશે

વિભાગ ૪: સદ્ગુણ જયતે બાયોડેટા મફત શુભલગ્નમ્

- સદ્ગુણ જયતે લગ્ન પરિચય વાર્ષિક પુસ્તિકા ૧૯મી આવૃત્તિ ના તમામ ઉમેદવાર નું shubhlagnam.com પર લગ્ન થાય ત્યાં સુધી બાયોડેટા મફત મુકાશે.

સંપર્ક માહિતી 9173703883 **સરનામું** **સંપર્ક સમય બપોરે ૨:૦૦ થી ૫:૦૦**

કૌશલ જયંતીલાલ શાહ, Sadgun Jayate Group
20, Centre point Complex, Panchwati Cross road, Ahmedabad 380006
Mob: 8866883883

“સદ્ગુણ જયતે” ત્રિમાસિકમાં છપાયેલા સમાચારો, લેખો, રચનાઓ અને ફોટોગ્રાફ વગેરે સાથે તંત્રીનું સહમત હોવું જરૂરી નથી.

● Printer, Publisher & Owned by ●
Kaushal Jayantilal Shah, and

● Printed at Shri Ganesh Offset,
A/6, Subh Labh Estate, Tavdipura,
Dudheshwar, Ahmedabad 380 004, and

● Published from ●
Shree Shakti Management, Lower Ground Floor,
Shop No. 20, Center Point, Panchvati Cross Road,
C.G. Road, Ahmedabad- 380 006

● Editor : Kaushal Jayantilal Shah

To,

BOOK-POST

--